

ЖИВОПИС ВІД ДЮРЕРА ДО РЕНУАРА

ПЛАН

	<i>Аркуш №</i>
<i>1 Живопис північного Відродження</i>	<i>2...16</i>
<i>1.1 Німецьке Відродження</i>	<i>2...8</i>
<i>1.2 Відродження у Нідерландах</i>	<i>9...16</i>
<i>2 Караваджо і караваджисти</i>	<i>17...21</i>
<i>3 «Золотий вік» іспанського живопису</i>	<i>22...32</i>
<i>4 Академізм і зародження бароко</i>	<i>33...36</i>
<i>5 Фламандське бароко</i>	<i>37...48</i>
<i>5.1 Рубенс і помічники</i>	<i>37...44</i>
<i>5.2 Антоніс ван Дейк і послідовники</i>	<i>45...48</i>
<i>6 Голландський реалізм 17 ст.</i>	<i>49...64</i>
<i>6.1 Рембрандт і учні</i>	<i>49...60</i>
<i>6.2 «Малі голландці»</i>	<i>61...64</i>
<i>7 Французький живопис 17 – 18 століть</i>	<i>65...70</i>
<i>7.1 Портретний жанр</i>	<i>65...68</i>
<i>7.2 Стиль рококо</i>	<i>69</i>
<i>7.3 Живопис Просвітництва</i>	<i>70</i>
<i>8 Класицизм</i>	<i>71...72</i>
<i>9 Мистецтво Гойї</i>	<i>73...74</i>
<i>10 Європейський романтизм</i>	<i>75...76</i>
<i>11 Імпресіонізм</i>	<i>77...80</i>

1 ЖИВОПИС ПІВНІЧНОГО ВІДРОДЖЕННЯ
1.1 НІМЕЦЬКЕ ВІДРОДЖЕННЯ

Художники німецького Відродження започаткували нові жанри живопису:
– пейзаж, портрет, міфологію

Лукас Кранах Старший
«Мартін Лютер»

Альбрехт Альтдорфер
«Краєвид з ялицями»

Лукас Кранах Старший
«Мартін Лютер»

Бернхард Штрігель
«Портрет чоловіка»

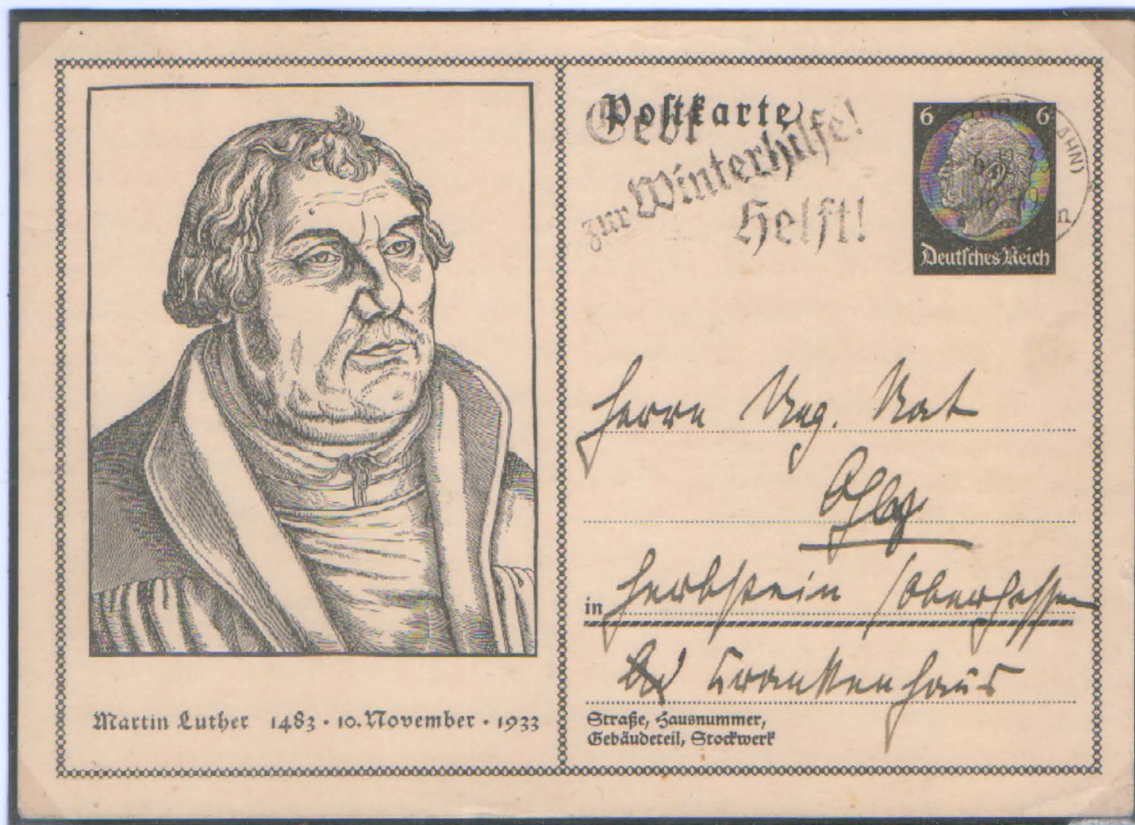

Бернхард Штрігель «Карл V»
(фрагм. твору «Максиміліан I з сім'єю»)

Лукас Кранах Старший
«Венера й Амур»

Під впливом ідей гуманізму, що проникали з Італії, релігійність почала поступатися місцем світському мисленню, що спричинило появу у живописі творів небіблійного змісту

Лукас Кранах Старший «Мартін Лютер» 1526 р. (м. Шверин, музей землі Шверин)

Зображенням портретованих німецькі митці надавали рис самоповаги

Ганс Гольбейн Молодший
«Король Генріх VIII Стюарт»

Ганс Гольбейн Молодший
«Шарль де Солье де Моретт»

Лукас Кранак Старший
«Мартін Лютер»

Ганс Гольбейн Молодший «Барон Франц де Тассіс» (Регенсбург, приватна колекція)

Портретовані німецькими художниками XVI ст. – сильні, вольові особистості, від яких віє спокоєм і незворушністю

Невідомий німецький художник XVI ст. «Георг Агрикола»

Ганс Гольбейн Молодший
«Еразм Роттердамський»

Ганс Гольбейн Молодший
«Кардинал Йохан Фішер»

Персонажі Лукаса Кранаха Старшого (1470 – 1553 р. р.) перебувають у стані гармонії з природою і самими собою

«Автопортрет»

«Відпочинок німфи»

Альбрехт Дюрер
«Лукас Кранах Старший»

«Портрет молодого чоловіка»

«Автопортрет»

«Мати з дитиною»

Лукас Кранах Старший малював виразні портрети яскраво індивідуальних особистостей, твори міфологічного й релігійного жанрів, у яких прагнув об'єднати фігури людей з пейзажем

«Мадонна з Немовлям під яблуною» 1530 р. (КПД відправлено з Ленінграду)

Найвидатнішим митцем німецького Відродження був
Альбрехт Дюрер (1471 – 1528 р. р.)

«Ганс Дюрер»

«Гра на волинці»
(фрагмент)

«Мадонна з грушею»

«Молодий чоловік»
(Б. фон Рестен)

«Автопортрет»

«Автопортрет у куртці з хутряним коміром»

Монограма Дюрера

Дюрер вважав, що краса міститься у природі й треба лише вміти її звідти добути. Пошук закономірностей досконалої краси він вів доти, поки не дійшов невтішного висновку, що «лише Богові відомо, що таке краса»

Монограма Дюрера

На штемпелі (Нюрнберг, 25 червня 1928 року) – монограма Дюрера

Різнобічно обдарований, Дюрер був також талановитим рисувальником і гравером

«Танець селян»

«Руки, що моляться»

«Руки, що моляться»

«Поштар верхи»

«Молодий заєць»

«Дві білки» (фрагмент)

«Великий кінь»

Дюрер з великим зацікавленням вивчав живу природу, з ретельністю науковця замальовував її флору й фауну

«Руки, що моляться» 1508 р. (Відень, Альбертина)

«Автопортрет» бл. 1506 р.

Вдосконаленню майстерності Дюрера сприяло ознайомлення з живописом італійського Відродження під час подорожей до Італії

«Портрет старого»

«Поклоніння волхвів»
(з автопортретом)

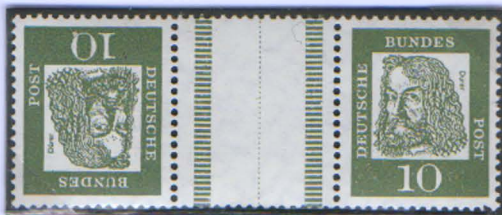
«Портрет венеціанки»

«Барбара Дюрер»

«Христос перед Пілатом»

«Автопортрет»
(деталь «Свята трояндових вінків»)

«Свято трояндових вінків»
(фрагмент з автопортретом)

Задля вдосконалення майстерності живописця Дюрер двічі побував у Венеції, проте так ніколи до кінця й не позбувся властивих тогочасному німецькому живописові готицизмів у своїх творах

«Гвоздильна майстерня»

«Правосуддя» (рисунок)

1.2 ВІДРОДЖЕННЯ У НІДЕРЛАНДАХ

Першим великим художником Відродження у Нідерландах був Ян ван Ейк (бл. 1390 – 1441 р. р.)

«Благовіщення»

«Хор янголів»

«Гентський вівтар» (деталь)

«Автопортрет»

«Маргарита ван Ейк»

«Портрет ювеліра»

«Автопортрет» (?)

Вагомий внесок Ян ван Ейк зробив у розвиток портретного жанру. Спостережливий художник дбайливо вимальовував зовнішність портретованих, красу їхнього одягу, творив образи глибоко індивідуальні

«Портрет ювеліра» («Чоловік у синій шапці») бл.1430 р. (Бухарест, Національний музей)

Вражаючу достовірність характеристики персонажів демонструє
Рогір ван дер Вейден (бл. 1399 – 1464 р. р.)

«Святий Іво»

«Канцлер Ролан і Гігон де Сален»

«Мадонна з Немовлям»

«Філіп Добрий»

«Філіп Добрий»

«Карл Сміливий»

Передавати характер і душевний стан персонажів художникові допомагали зображення їхніх рук, які є особливо промовистими. Митець також робив наголос на високому суспільному становищі портретованих.

«Філіп Добрий» 1460 р. «Портрет жінки» 1455 р. «Лицар зі стрілою» 1461 р.

Цікавістю до дрібних деталей прикметні картини Ганса Мемлінга (1433/40 – 1494 р. р.)

«Мадонна з яблуком» «Мадонна з Немовлям» «Мадонна з Немовлям» «Мартін ван Ньювенхове»

«Мадонна зі святими»

«Святий Бенедикт»

«Мадонна з янголами»

«Заручини св. Катерини» (фрагмент)

Ренесансові риси у творах Мемлінга запозичені від італійців. При цьому більш ренесансовими є портретні твори, у яких присутнє почуття власної гідності та внутрішньої сили персонажів

«Чоловік, що читає»

«Мадонна з янголами» (Вашингтон, Національна галерея)

Персонажам картин декотрих нідерландських художників властива замкнутість

Дірк Боуте
«Суд Оттона III»

Ян Госсарт
«Святий Донатсьєн»

Петрус Крістус
«Леді Тальбот»

Дірк Боуте
«Таїнство причастя»

Ян Госсарт
«Мадонна з Немовлям»

Художник XVI ст.
«Іоанна Кастильська»

Герард Давід
«Марія Магдалина»

Замкнені у собі, незворушні, емоційно холодні й відсторонені персонажі старанно уникають контакту з глядачем; їхні погляди опущені вниз або ж скеровані кудись убік чи занурені всередину самих себе

Ян Госсарт «Ізабелла Австрійська» (Брюссель, Королівський музей)

Популярним у середовищі нідерландських митців було наслідування взірців живопису італійського Відродження (так-званий романізм)

Квентин Массейс
«Стефан Гардінер»

Ламберт Ломбард
«Взяття під варту»

Барент ван Орлей
«Маргарита Австрійська»

Ламберт Ломбард
«Автопортрет»

Ламберт Ломбард
«Жертвоприношення Йоакима»

Ян Скорель
«Папа Адріан IV»

Нідерландські романісти навчилися від італійців правил науково обґрунтованої геометричної перспективи, перейняли вміння побудови ясної композиції, опускаючи другорядні деталі набули схильності до узагальнення форм

Ламберт Ломбард «Автопортрет» (фрагмент) (Льєж, Музей красних мистецтв)

Нідерландські художники увели до живопису елементи побутового жанру

Ян ван Ейк «Заручини Арнольфіні» 1434 р. (82 × 60 см.)

Найпершим твором суто побутового жанру в живописі нідерландського Відродження стала картина Яна ван Ейка «Заручини Арнольфіні». Це зображення моменту заручин молодої пари в інтер'єрі дає нам уявлення про облаштування кімнат у домівках заможних містян тих часів. Уведення у твір зображень предметів побуту започаткувало формування побутового жанру, що стало провісником розвитку цього напрямку у творчості «малих голландців», до появи яких залишалося ще щонайменше півтора століття.

Квентин Массейс
«Еразм Роттердамський»

Марінус ван Реймерсвале
«Лихвар з дружиною»

Квентин Массейс
«П'єр Егідій»

Йоахим Бейкелар «На ринку» 1564 р., (128 × 166 см.)

Франс Флоріс
«Дама за спінетом»

Марінус ван Реймерсвале «Збирачі податків»

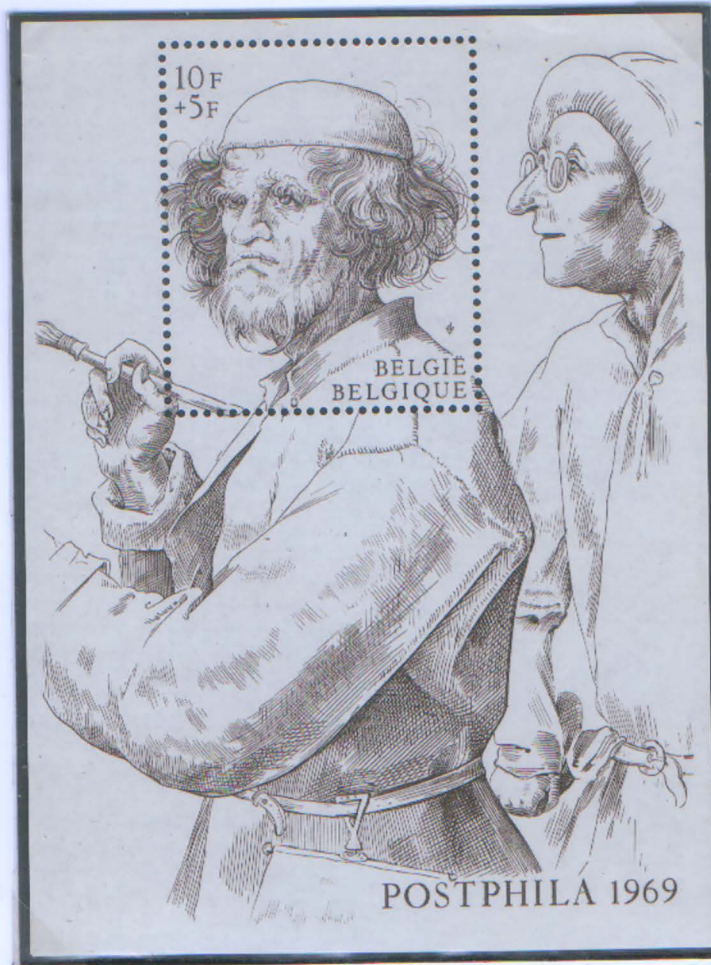

Марінус ван Реймерсвале «Св. Єронім у келії»

Звичаї і побут співвітчизників відтворив у своїх картинах
 Пітер Брейгель Старший (бл. 1525 – 1569 р. р.)

«Селянський танець»

«Художник і меценат» бл. 1565 р.

«Автопортрет»

«Селянський танець»

«Сіяч»

Познайомившись під час подорожі у 1552/3 роках до Італії зі здобутками тамтешніх митців, Брейгель скористався ними для показу звичаїв і побуту своїх співвітчизників. Задля ознайомлення з цими звичаями Брейгель після повернення з Італії помандрував рідною країною

«Ігри дітей» 1560 р., (центральна частина композиції), (Відень, Художньо-історичний музей)

Важливе місце у творах Пітера Брейгеля Старшого посідає краєвид

«Літо» (копія Пітера Брейгеля Молодшого)

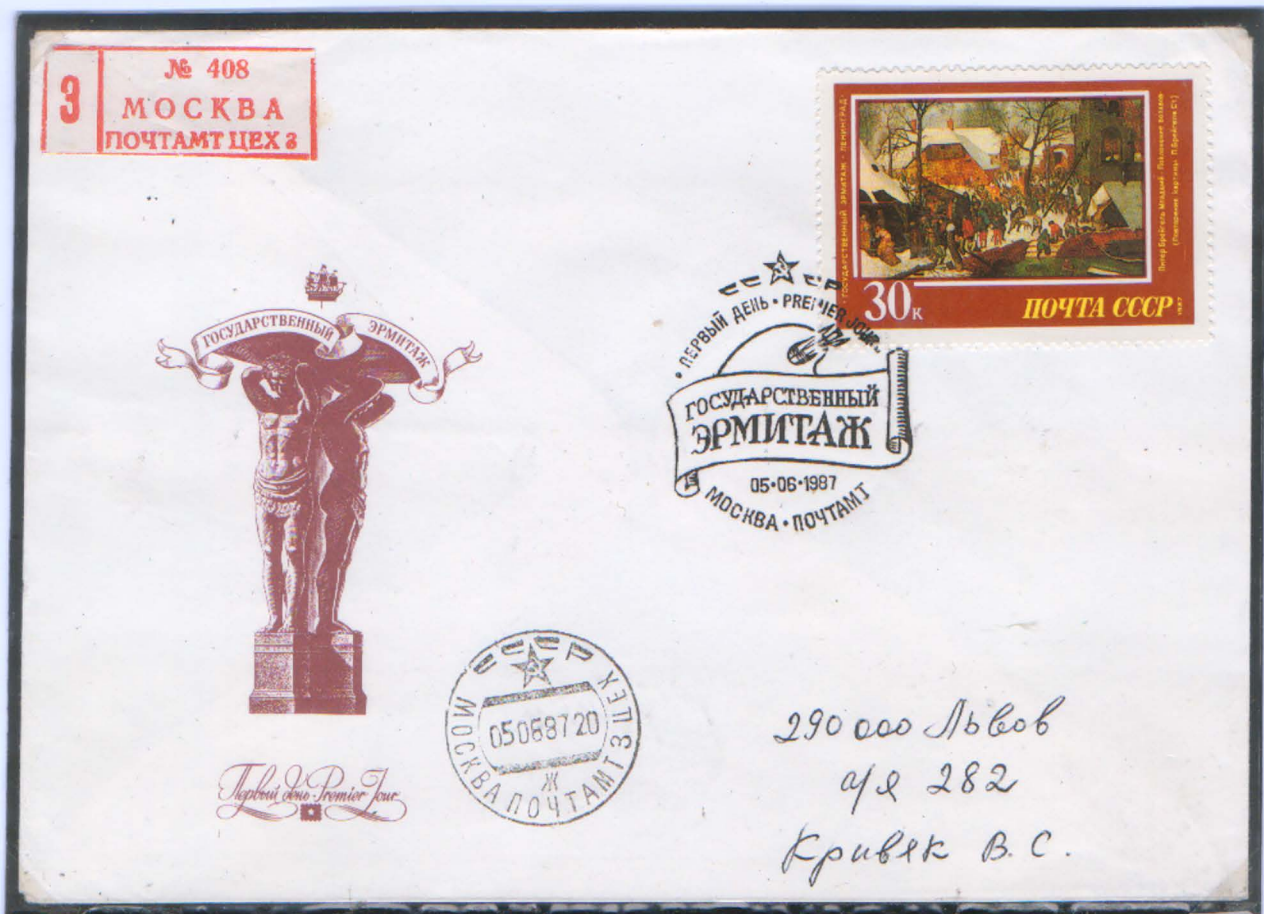

«Мисливці на снігу»

«Морський бій у затоці Неаполя»

З іменем Пітера Брейгеля Старшого пов'язується остаточне формування пейзажного жанру у нідерландському живописі. У панорамних краєвидах митець прагнув показати безмежність світу. Щоб надати пейзажному мотиву відтінок неозорості, Брейгель зображав краєвид зверху, здаля

«Поклоніння волхвів» (копія Пітера Брейгеля Молодшого, сина Пітера Брейгеля Старшого)

2 КАРАВАДЖО І КАРАВАДЖИСТИ

Джерело живописних тем Караваджо (1573 – 1610 р. р.) – повсякденне життя людей

«Юнак з кошиком фруктів»

На конверті – Оттавіо Ліоні «Караваджо», на марці – Караваджо «Лютність» (конверти відрізняються інтенсивністю чорного кольору на ілюстраціях)

Для створення атмосфери напруженості Караваджо використовував світлотіньові контрасти

«Обезголовлення Іоанна Хрестителя»

«Бичування Христа»

«Святий Єронім»

«Святий Іоанн Хреститель»

«Взяття під варту»

«Давид з головою Голіафа»
(з автопортретом)

Ефекту напруженості й драматизму художник добивався завдяки застосуванню різкої світлотіні. Приголомшливе, патетичне освітлення вихоплює частину фігур, решта яких тоне у чорній темряві

«Покладення до гробу»

«Св. Магдаліна»

«Ворожка» бл. 1590 р. (фрагмент) (Париж, Лувр)

Живопис Караваджо вплинув насамперед на творчість італійських митців

Бартоломео Манфреді
«Концерт»

Ораціо Джентілескі
«Лютністка»

Маттіа Преті «Святий Іоанн»

Доменіко Фетті «Архімед»

Ораціо Джентілескі «Лютністка»

Маттіа Преті «Автопортрет»

Величезну роль у розповсюдженні караваджизму відіграли італійські художники, твори яких часто вважали роботами самого Караваджо, і які стали з'єднувальною ланкою між мистецтвом засновника нового стилю та його зарубіжних послідовників

Доменіко Фетті «Портрет актора Габріелі» 1620-ті р. р. (КПД відправлено з Ленінграду)

Розповсюдження караваджизму на північ відбулося через твори французьких художників

Луї Ленен
«Повернення з хрещення»

Жорж Латур
«Новонароджений»

Луї Ленен
«Сім'я селян удома»
(фрагмент)

Жорж Латур «Йосип-тесля»

Луї Ленен «Сім'я селян удома»
(фрагмент)

Жорж Латур «Святий Фома»

Валантен де Булонь «Юдита»

Луї Ленен «Сім'я молочниці» 1640-ві роки (Ермітаж)

Впливу мистецтва Караваджо зазнав живопис Іспанії, Фландрії та Нідерландів

Дієго Веласкес (Іспанія)
«Кузня Вулкана»

Герріт ван Хонтхорст (Нідерланди)
«Поклоніння янголів»

Хусепе Рібера (Іспанія)
«Марія Магдалина»

Пітер Пауль Рубенс (Фландрія)
«Стара з жаровнею»

Франс Хальс (Нідерланди) «Ян Асселейн»

Якоб Торенвліт (Нідерланди)
«Скрипаль»

Новаторські досягнення Караваджо синтезували у своїй творчості, не впадаючи у пряме наслідування, навіть найталановитіші європейські художники. При цьому кожен з них взяв у великого новатора щось своє

Герріт ван Хонтхорст (Нідерланди) «Поклоніння янголів» (Флоренція, галерея Уффіці)

3 «ЗОЛОТИЙ ВІК» ІСПАНСЬКОГО ЖИВОПИСУ

Період розквіту живопису в Іспанії започаткував Ель Греко (1541 – 1614 р. р.)

«Концерт янголів»

«Автопортрет»

«Автопортрет»

«Голодо в грозу»

«Хуан де Авіла»

«Хлопець, що роздмухує вогонь»

«Дворянин»

Підпис Ель Греко

Справжнє ім'я митця – Доменіко Теотокопулі. Народжений на о. Крит, грек за походженням, художник у 1576 р. прибув до Іспанії, прибрав ім'я Ель Греко, очолив у Толедо живописну школу й започаткував період піднесення живопису в країні

«Автопортрет» 1595/1600 р. (Нью-Йорк, Метрополітен-музей) «Екстаз святого Франциска»

Персонажі Ель Греко живуть інтенсивним духовним життям

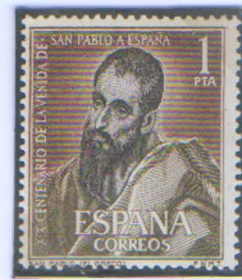
«Несення хреста»

«Мучеництво св. Маврикія»

«Похорон графа Оргаз»

«Святий Павло»

«Поклоніння пастухів»

«Заручини Марії»

«Святий Павло»

Зацікавлення Ель Греко духовним началом у людині цілковито збіглося з розвитком в Іспанії культури, проійнятої ідеями суворого католицизму. Його художня творчість виявилася гармонійно вмонтованою у світоглядну шкалу свого часу, що забезпечило художникові успіх

«Апостоли Петро й Павло» бл. 1587/92 р. р. (Санкт-Петербург, Ермітаж)

Видовжені пропорції персонажів Ель Греко надають їхнім постатям внутрішньої величі

«Святий Фома»

«Зривання одерж»

«Зривання одерж»

«Ап. Андрій і св. Франциск»

«Голова чоловіка»

«Зішестя Святого Духа»

«Свята Родина»

Під час перебування у 1570 – 72 роках у Римі Ель Греко перейняв у тамтешніх маньєристів схильність до надання композиції драматичності, лініям – звивистості, а людським постатям – спотворених, видовжених пропорцій, оскільки все це виявилось близьким його світосприйняттю

«Зішестя Святого Духа» бл. 1607/1614 р. р. (Мадрид, музей Прадо)

В іспанському живописі тісно переплелися два світи – земний і небесний

Алонсо Кано
«Діва Марія»

Іспан. худ. XVII ст.
«Педро Кальдерон»

Трістан де Ескамілья
«Лопе де Вега»

Франсіско Рібальта
«Святий Хуан Рібера»

Франсіско Пачеко
«Святий Педро Ноласко»

Матео Черезо
«Успіння Богородиці»

Івон Корреа де Вівор
«Зустріч Марії і Єлисавети»

Найбільший запит в іспанському суспільстві існував на живопис релігійного змісту й твори портретного жанру. Замовниками першого були католицькі храми, другого – приватні особи

Ель Греко «Вознесіння Богоматері» 1577 р.

Ель Греко «Жаляття Магдалини»

Найбільш «земним» з іспанських митців «золотого віку» був
Дієго Родрігес де Сільва Веласкес (1599 – 1660 р. р.)

«Поклоніння волхвів»

«Два хлопці»

«Ткалі» (фрагмент)

«Свята Тереза»

«Сивіла»
(Хуана Міранда)

«Автопортрет»

«Автопортрет»

Пам'ятник Д. Веласкесу
перед музеєм Прадо

«Блазень Пабло»

Дієго Веласкес малював світ, який бачив перед собою. Стриманий колорит і природність моделей надають його творам вражаючої життєвої правдивості

DIEGO VELAZQUEZ
RETRATO DE LA INFANTA
MARGARITA

MUSEO DEL LOUVRE - PARIS

SAKYO
30.6. – 27.9.2009

PRINTED MATTER

BY AIR MAIL 航空
PAR AVION

MARCOTEM
Apartado numero 155
48910 SESTAO (Vizcaya)
SPAIN

На конверті й штемпелі – «Інфанта Маргарита» бл.1655 р. (Париж, Лувр)

Композиціям картин Веласкес надавав характеру жанрових сцен

«Тріумф Вакха»

«Ткалі»

«Здача Бреди»

«Селяни за трапезою»

«Меніни»
(з автопортретом)

«Сніданок»

Незалежно від того, малював Веласкес сцени з придворного життя, історичні композиції чи зображав побут простолюдинів, персонажі цих творів мальовані з портретною достовірністю, без будь-якої ідеалізації. Деколи персонажі різних картин мальовані з одних і тих самих моделей

Вгорі – «Тріумф Вакха», «Ткалі» (фрагмент), «Здача Бреди», внизу – «Меніни», «Принц Балтазар»

З повагою до людської гідності трактує Веласкес персонажів своїх творів незалежно від їхнього соціального статусу

«Менипп»

«Луїс де Гонгора»

«Інфанта Маргарита»

«Герцог Оліварес верхи»

«Кузня Вулкана»

«Франсіско Гомес де Кеведо»

«Франсіско Гомес де Кеведо»

«Себастьян де Морр»

Художник-психолог, Веласкес створював портрети-характеристики, а не лише передавав зовнішність моделей

«Дон Гаспар де Гусман, герцог Оліварес» бл. 1638 р. (КПД відправлено з Ленінграду)

Картини майстрів «золотого віку» передають ціле розмаїття життя
тогочасного іспанського суспільства

Хусепе Рібера «Кульгавий»

Хусепе Рібера «Кульгавий»
(фрагмент)

Алонсо Кано
«Св. Іоанн і Бернард»

Франсіско Сурбаран
«Поклоніння пастухів»

Франсіско Сурбаран
«Св. Катерина Олександрійська»

Алонсо Кано
«Ісус і самарянка»

«Золотим віком» іспанського живопису називають XVII ст., бо саме тоді творили найвидатніші іспанські художники

Франсіско Сурбаран «Юність Мадонни» бл. 1660 р. (КПД відправлено з Ленінграду)

Бартоломе Естебан Мурільйо (1618 – 1682 р.) – останній з художників «золотого віку»

«Поклоніння пастухів»

«Гравці в кості»

«Їдоки паштету»

«Діти з монетами»

«Насичення п'яти тисяч»

«Автопортрет»

«Роздавання милостині»

Мурільйо вважав, що хист художника дарований йому для того, аби у творчості він сам забував про прикроці життя й світлим, життєрадісним живописом допомагав забути про життєві негаразди також і глядачам

«Автопортрет» (Варшава, Національний музей, зібрання ім. Яна Павла II)

Україна Україна
290000 Львів
В/яч 282
Волод. Крив'як

Гармонійний колорит, досконала композиція – характерні ознаки творів Мурільйо

«Добрий пастух»
(фрагмент)

«Добрий пастух»

«Фердинанд III
Кастильський»

«Їдоки дині»
(фрагмент)

«Чудо з джерелом»

«Непорочне зачаття»

«Зцілення паралітика»

Ліричністю й добротою просякнені композиції, присвячені дітям, а жанровістю релігійних сцен Мурільйо завдячує впливові ранніх творів Дієго де Сільва Веласкеса

«Непорочне зачаття» («Вознесіння Марії») бл. 1680 р. (КПД відправлено з Ленінграду)

За м'який ліризм образів Мурільйо називають «іспанським Рафаелем»

«Непорочне зачаття»

«Благовіщення»

«Мадонна з вервицею»

«Зустріч біля колодязя»

«Поклоніння пастухів»

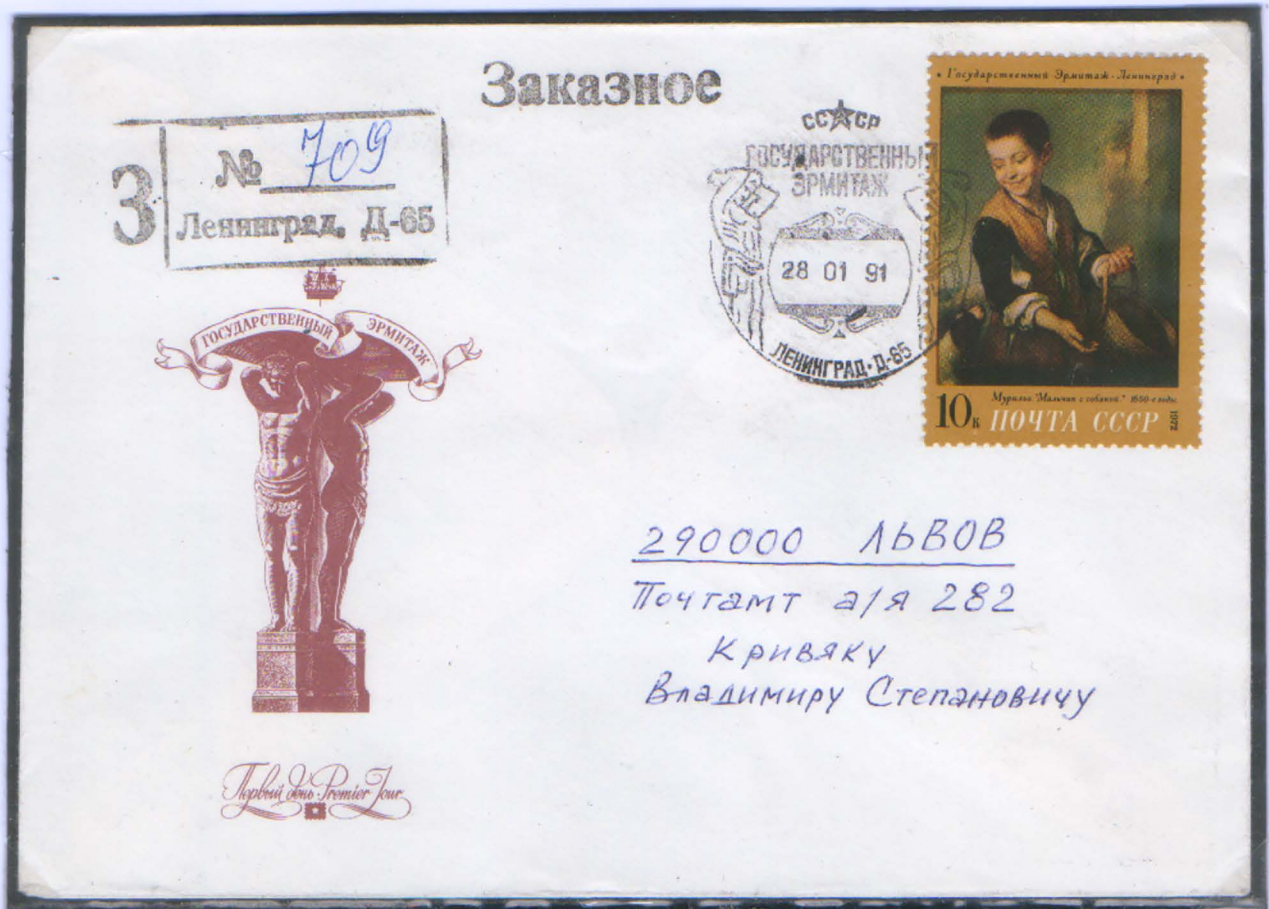

«Насичення п'яти тисяч»

«Мадонна у хмарах»

Твори Мурільйо донині залишаються найулюбленішими серед багатьох шанувальників іспанського живопису, а репродукції його релігійних картин прикрашають стіни помешкань майже кожної католицької родини в Іспанії, як і репродукції картин Рафаеля – в Італії

«Хлопчик із псом» бл. 1655/60 р. р. (Санкт-Петербург, Держаний Ермітаж)

4 АКАДЕМІЗМ І ЗАРОДЖЕННЯ БАРОКО

Творче кредо академістів – добрий рисунок плюс облагороджена натура

Гвідо Рені
«Святий Михаїл
вбиває дракона»

Сімонє Контаріні
«Мадонна з Немовлям»

Льодовіко Карраччі
«Мрії святої Катерини»

Гвідо Рені
«Святий Михаїл
вбиває дракона»

Карло Маратта
«Автопортрет»

Гвідо Рені «Аврора»

Доменіко Замп'єрі
«Юнак, що рисує»

Представники академічного стилю вважали, що натура є недосконалою і її спочатку треба облагородити, аби вона стала гідною посісти місце у творі мистецтва

Гверчіно «Мадонна з Немовлям» (Дублін, Національна галерея)

Ідеалізація академістів і патетика Караваджо лягли в основу бароко

Ганс фон Лахен «Викрадення Прозерпіни»

Джованні Баттіста Тієполо; релігійні сюжети

Франческо Фуріні «Смерть Адоніса»

Мистецтво бароко відобразило уявлення про складність, мінливість і безмежність всесвіту. В одній композиції художники прагнули поєднати реальність з ілюзією

Франческо Солімена «Поклоніння пастухів»

Живописові бароко властиві напруженість і декоративність,
динамічність образів і прагнення до величі

Себастьяно Річчі «Вірсавія в купелі»

Д. Б. П'яцетта
«Прапороносець»

С. Річчі «Медор і Анжеліка»

Монументально-декоративні композиції барокового живопису (плафони, вівтарні образи) припали до смаку основним замовникам – офіційним колам суспільства й представникам релігійної верхівки

Найдовше стиль бароко проіснував у творчості венеціанців

Д. Б. Тієполо
«Автопортрет»

Д. Б. Тієполо
«Коронування терном»

Д. Б. Тієполо
«Євхаристія»

Д. Б. Тієполо
«Алегорія Венеції»

У Венеції потім на тишині декоративні розписи приватних палаців і вівтарні образи тривав найдовше, майже до кінця XVIII ст., внаслідок чого венеційські художники виявилися останніми представниками стилю бароко

Себастьяно Річчі «Вакх і Аріадна» (Прага, Національна галерея)

Д. Б. Тієполо
«Мадонна зі цигликом»

Д. Б. Тієполо «Ревекка»

Д. Б. Тієполо «Сара і янгол»

5 ФЛАМАНДСЬКЕ БАРОКО

5.1 РУБЕНС І ПОМІЧНИКИ

Під пензлем Рубенса (1577 – 1640 р.) чуттєва стихія отримала поетичну інтерпретацію

«Марс і Рея Сільвія»

«Олена Фурмент»

«Леда с лебедем»

«Персей і Андромеда»

«Доньки Кекропа»

У творах Рубенса емоційний аспект домінує над інтелектуальним. Багатство емоцій він передавав за допомогою кольору. Його персонажі – люди, прекрасні тілом і душею

CARTE POSTALE - BRIEFKAART
Expéditeur - Afzender.....

P.P. Rubens - Vénus à la forge de Vulcain (Détail)
Venus in de smidse van Vulcanus (Detail)
(Musées R.B.A. - Bruxelles - K. Museum S.K. Brussel)

ANNEE INTERNATIONALE RUBENS
INTERNATIONAAL RUBENSJAAR

BELGIQUE BELGIË

«Венера й Вулкан» (Брюссель, Королівський музей) «Нереїда і Тритон»

Творчість Рубенса охопила ціле розмаїття сюжетів,
властивих живописові бароко

«Мадонна Мйосотіс» «Викрадення Гіподамії» «Автопортрет» «Св. Франциск Ксаверій»

«Ніколас Рубенс»

«Боротьба Геркулеса з левом»

«Троє вершників»

«У кожного свій дар. Мій талант такий, що, якою б великою не була робота за кількістю та розмаїттям сюжетів, вона ще жодного разу не перевершила моїх сил» – писав Рубенс до В. Трамбалла у листі від 13. IX – 1621 р.

«Олена Фурмент з дітьми» «Автопортрет з Ізабеллою Брант» «Автопортрет»

Блискучими досягненнями у галузі колориту Рубенс завдячує
ознайомленню з живописом Веронезе під час перебування у Венеції

«Мадонна з папугою»

«Клара-Серена Рубенс»

«Сусанна Фурмент»

«Останнє причастя»

«Клеопатра»

«Поклоніння пастухів»

«Зібрання олімпійських богів»

У 1600 р. Рубенс задля вдосконалення своєї майстерності відправився у 8-річну поїздку до Італії, де вивчав досягнення митців Відродження, зокрема – венеціанців. Під впливом сонцесяйного колориту Веронезе його палітра стала багатшою

«Христос у терновому вінку» бл. 1612 р. (Санкт-Петербург, Ермітаж)

Для уславлення можновладних замовників Рубенс використовував як мову алегорій, так і портретний жанр

«Генріх IV»

«Філіп II»

«Дон Фердинанд»

«Герцог Бекінгем»

«Ян Морет»

«Обмін рукоєтисканнями»

«Герцог Лерма»

«Ерцгерцог Альберт»

«Філіп IV»

«Ерцгерцогиня Ізабелла»

За дорученням ерцгерцогів Альберта й Ізабелли Рубенс займався дипломатичною діяльністю, завдяки чому зустрічався з європейськими монархами та їхнім близьким оточенням і залишив по собі цілу портретну галерею цих особистостей

«Ерцгерцог Альберт» «Ерцгерцогиня Ізабелла»

«Кучерява блондинка»

Значне місце у доробку Рубенса посіли портрети близьких і рідних та автопортрети

«Сини Альберт і Ніколас»

«Автопортрет з Ізабеллою Брант»

«Олена Фурмент з дітьми»

«Сусанна Фурмент»

«Автопортрет» 1623 р.

«Автопортрет» 1632 р.

«Автопортрет» 1630 р.

«Автопортрет» 1630 р.

У різні періоди життя Рубенс малював автопортрети та портрети своїх близьких і рідних. Усі вони виконані повністю власноруч, без залучення помічників, а зображення портретованих вирізняються особливим теплом

На марці – «Автопортрет» 1638 р. (Відень, Художньо-історичний музей)

Упродовж цілого творчого життя Рубенс малював дітей

«Клара-Серена Рубенс»

«Діти Рубенса»

«Клара-Серена Рубенс»

«Ніколас Рубенс»

«Голова хлопчика»

«Дитина з птахом»

Малюючи портрети дітей, чи то власних, чи своїх знайомих, Рубенс майстерно передав мінливу рухливість їхнього внутрішнього життя

«Донька Балтазара Жерб'є», «Ніколас Рубенс», «Франс Рубенс» та «Ніколас Рубенс у 6 років»

Помічниками у майстерні Рубенса працювали видатні фламандські митці.
Вплив Рубенса на їхню творчість дуже помітний

Антоніс ван Дейк
«Пітер Пауль Рубенс»

Пітер де Йодде
«Якоб Йорданс»

Антоніс ван Дейк
«Адам ван Ноорт»

Якоб Йорданс
«Четверо євангелистів»

Майстерня Рубенса «Сигізмунд III Ваза»
(спільний випуск Швеція – Польща)

Якоб Йорданс
«Поклоніння Церері»

Майстерня Рубенса «Сигізмунд III Ваза» (спільний випуск Польща – Швеція)

Серед фламандських художників XVII ст. існувала спеціалізація за жанрами

Аби отримувати від своєї праці максимальний ефект, кожний з художників волів працювати у жанрі, який вдавався йому найкраще

Еделінк
«Паскаль у 39 років»

Франс Снейдерс «Полювання на ведмедя»

Давид Тенірс Молодший
«Курець»

Давид Тенірс Молодший
«Автопортрет у колі сім'ї»
(фрагмент)

Адріан Броувер «Товариство селян»

Адріан Броувер
«Селянин»

Корнеліс де Вос «Діти художника»

На марках – Юстус Сустерман «Галілео Галілей» 1636 р. (Флоренція, галерея Уффіці)

5.2 АНТОНІС ВАН ДЕЙК І ПОСЛІДОВНИКИ

З-поміж тих, з ким співпрацював Рубенс, найталановитішим був Антоніс ван Дейк (1599 – 1641р.)

«Автопортрет»

Антоніс ван Дейк і Пітер Пауль Рубенс
«Муцій Сцевола перед Порсеною»

«Автопортрет»

«Донька Карла I»

«Дедал та Ікар»

Ван Дейк і Рубенс – головні постаті у художньому житті Антверпену XVII ст. Деякий час ван Дейк працював відразу у двох майстернях – своїй та Рубенса. Збереглися й картини, виконані ними спільно

«Автопортрет із соняшником» бл. 1632 р. (Приватна колекція)

У картинах релігійного змісту ван Дейк демонструє знання психології

«Св. Себастьян і янгол»

«Зцілення паралітика»

«Добрий самарянин»

«Мадонна з Немовлям»

«Святий Мартин і жебраки»

«Святий Мартин і жебраки»

«Святий Мартин і жебраки»

У ранньому творі «Святий Мартин і жебраки» образам мускулястих, грубуватих, напівголених жебраків художник протипоставив елегантного, шляхетного лицаря, який віддає половину свого плаща нужденним. Згодом такі грубуваті типи цілком зникнуть з творчості ван Дейка, який волів зображати грацію й одухотвореність

«Святий Мартин і жебраки» (фрагмент) 1618/21 р. р. (Савентем, храм)

Аристократизм і вишуканість моделі прагнув підкреслити ван Дейк у портретному жанрі

«Вільгельм Оранський з нареченою»

«Вільгельм Оранський»

«Автопортрет» (між 1622 і 1632 р. р.)

«Леді Майо»

«Принц Фредерік Хендрик»

Ван Дейка вважають творцем аристократичного портрету. Художник мав схильність бачити в інших те, до чого тяжів сам – одухотвореність, витонченість та вишукану елегантність

«Діти Белбі» 1626 р. (Лондон, Національна галерея)

Елегантністю й витонченістю персонажів англійський портрет XVII – XVIII ст. завдячує впливові творів ван Дейка

Годфрід Кнеллер
«Ньютон»

Джошуа Рейнолдс
«Молитва Семюела»

Годфрід Кнеллер «Е. Галлей»

Джошуа Рейнолдс
«Містер Хейр»

Томас Гейнсборо
«Мадам Даглас»

Джордж Ромні
«Вільям Лемон»

Понад 400 портретів, створених ван Дейком за час перебування в Англії, стали взірцями для англійських портретистів

Годфрід Кнеллер «Автопортрет» (Варшава, Національний музей)

6 ГОЛЛАНДСЬКИЙ РЕАЛІЗМ XVII СТ.

6.1 РЕМБРАНДТ І УЧНІ

Живопису Рембрандта (1606 – 1669 р. р.) притаманні психологічна глибина й реалістичність

«Тітус за письмовим столом» 1655 р., (Роттердам, музей Бойманса ван Бйонінгена)

«Автопортрет»
1669 р.

«Автопортрет у м'якій кепці» «Автопортрет у хутровій шапці»

«Автопортрет у вікні» 1639 р.

Художник – психолог, Рембрандт виявляв зацікавлення внутрішнім світом людини і пошуки у цьому напрямі він почав із себе та своїх близьких (Тітус – син Рембрандта). Головну увагу митець приділяв зображенню облич і рук як найбільш промовистих

«Старий із заплещеними очима» 1635 р., (офорт, 11,3 × 10,2 см.), (Софія, Художня галерея)

Радість життя, його щасливі моменти – одна з тем творів митця

«Автопортрет із Саскією на колінах» бл.1635 р. (Дрезден, Картинна галерея)

Після одруження з Саскією ван Ейленборх тема щасливого сімейного життя представлена у творчості Рембрандта у різних жанрах, від побутового до релігійного («Свята Родина»)

«Автопортрет у вікні» 1639 р. (гравюра)

На марці – «Свята Родина» 1645 р.

Рембрандт умів бачити глибокий зміст у повсякденному

**JUGENDBRIEFMARKENAUSSTELLUNG
DDR—NIEDERLANDE**
15.—18. August 1981 in Dresden

Rembrandt van Rijn · „Mutter mit Kind“ · Feder
Staatliche Kunstsammlungen Dresden
Kupferstichkabinett

PHILATELISTENVERBAND IM KULTURBUND DER DDR

«Мати з немовлям» (рисунок) На марці – «Молодий чоловік, що натягує лнвву»

В інтерпретації Рембрандта епізоди повсякденного життя людей набувають особливої значущості. При цьому для фіксації епізодів Рембрандту часто достатньо лише побіжних рисунків, які набули цінності самостійних творів

PAR AVION

USSR - СССР
183 035 МОУАТМСК
а/а 556
ПАЗНЕВУ НБУРС

На марках – «Чоловік диктує листа» (рисунок), на штемпелях – «Автопортрети» (офорти)

Жанровий твір у виконанні Рембрандта набував рис філософського узагальнення

«Поклоніння пастухів»

«Балтазарів бенкет»

«Нічна варта»

«Повернення блудного сина»

«Артакеркс, Аман та Есфір»

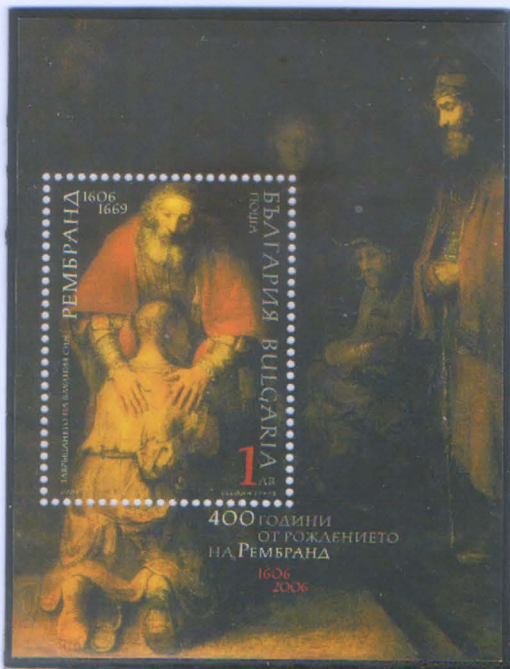
«Автопортрет»

У прагненні надати жанровим сценам більшої промовистості й переконливості Рембрандт приділяв велику увагу костюмуванню персонажів, вдягаючи їх за необхідності у розкішні старовинні костюми з власної колекції

«Притча про робітників на винограднику» 1637 р. (Санкт-Петербург, Ермітаж)

З великою поетичністю трактував Рембрандт ліричні сторони людського буття

«Повернення блудного сина»

«Єврейська наречена»

«Вірсавія»

Рембрандт умів створювати сцени надзвичайно емоційно насичені й глибокі за своїм психологічним змістом, наповнені атмосферою духовного єднання персонажів

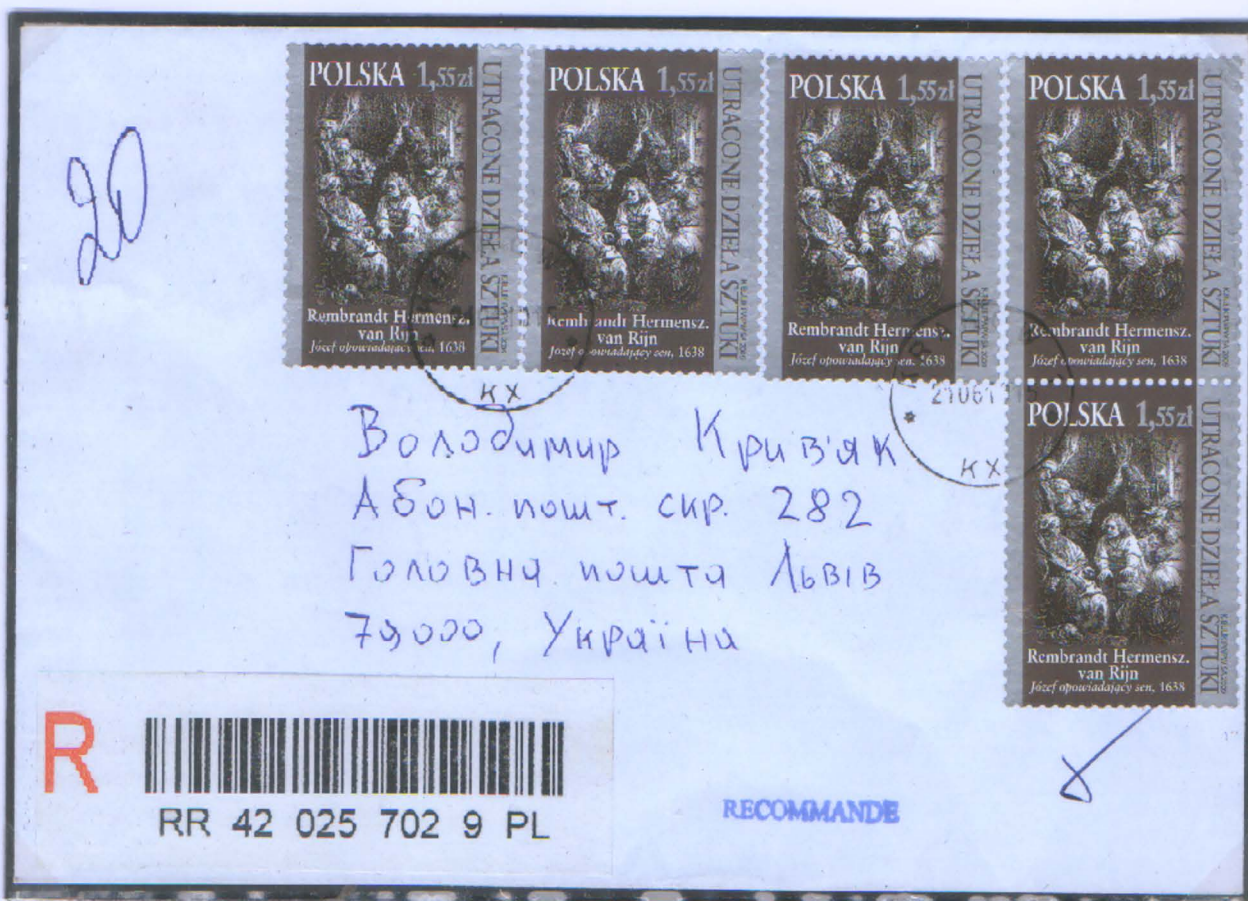
«Благословення Якова» 1656 р. (Кассель, Картинна галерея)

Зрілий стиль Рембрандта характерний неперевершеною майстерністю

«Вечеря в Еммаусі» 1654 р., (гравюра), (Братислава, Національна галерея)

В отитуванні на найкращу словацьку поштову марку 2005 р. перше місце посіла марка, присвячена творчості Рембрандта. З цієї нагоди у 2006 р. видана маркована поштова картка із зображенням марки-переможниці

«Йосиф розповідає сон» 1638 р., (гравюра), (твір втрачений під час II Світової війни)

Рембрандт залишив велику графічну спадщину

«Селянин у високій шапці»

«Товій»

«Перс у хутровій шапці»

«Старий сліпий Товіт»

«Мандрівні музики»

«Жебраки біля дверей»

«Жебраки біля дверей»

Рембрандт досягнув вершин майстерності також і в мистецтві офорту. При цьому в його офортах частіше, аніж у живописі, фігурує повсякденне життя, вуличні сцени, зокрема епізоди з життя жебраків

На конверті – «Автопортрет із Саскією» (фрагмент) 1636 р., на марці – «Вчений за столом»

Значне місце у доробку митця посідає портретний жанр

«Чоловік з бородою»

«Жінка за столом»

«Саскія» «Тітус за читанням» «Хендрик'є у вікні»

У портретному жанрі Рембрандт проявив майстерність у відображенні характеру моделі через її зовнішність. Зазвичай художник не приховує свого живого інтересу й навіть симпатії до портретованих ним осіб, часто вже немолодих і заглиблених у нелегкі роздуми про пережите

«Посудомийниця»

«Портрет жінки»

«Портрет старенької» 1654 р. (КПД відправлено з Ленінграду)

Серед портретованих Рембрандтом осіб – його рідні й близькі

«Саскія»

«Саскія з червоною квіткою»

«Тітус за столом»

«Саскія»

«Автопортрет»

«Брат Адріан»

«Саскія в опатній сукні»

Портрети близьких Рембрандта захоплюють психологічною глибиною й сердечністю (Саскія – дружина митця)

«Автопортрет» 1639 р.

Ліва марка – хибодрук
(відсутня кома після слова «женщина»)

Рембрантові мистецтво автопортрету завдячує своїм становленням у якості окремого жанру. В автопортретах митця – його життєпис

«Автопортрет» 1669 р.

«Автопортрет» 1639 р.
(фрагмент)

«Автопортрет» 1639 р.
(проба кольору)

«Автопортрет» 1639 р.

«Автопортрет» 1635 р.

«Автопортрет» 1640 р.

«Автопортрет» 1634 р.

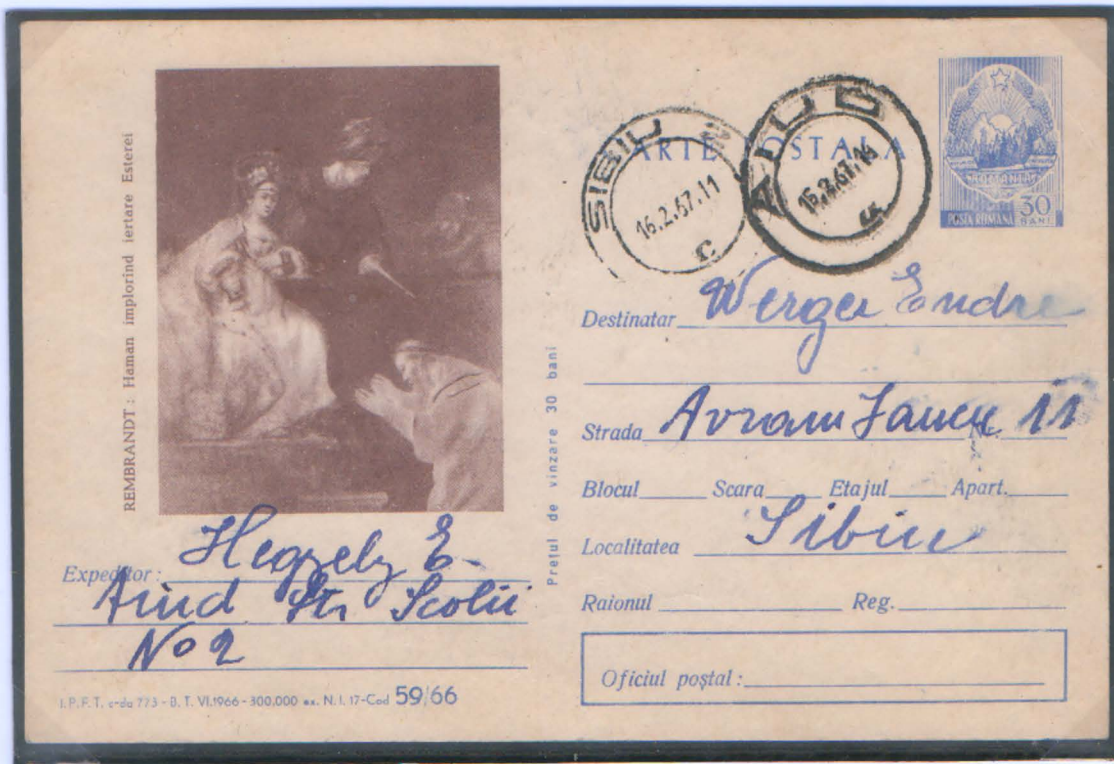
«Автопортрет» 1659 р.

У доробку художника – близько вісімдесяти автопортретів, які утворили розлогу, всеохопну автобіографічну сповідь митця, особистий монолог про самого себе, й можуть розповісти драматичну історію його життя набагато краще від найбільш обізнаних біографів

«Автопортрет» бл. 1627/30 р. р., (офорт, 7,1×5,9 см.), (Амстердам, Рійксмузей)

Твори пізнього періоду майстра належать до вершин світового мистецтва

Поштові картки різняться розташуванням і шрифтами написів біля ілюстрацій, датами випуску, накладками та іншими вихідними даними

Драматичне світосприйняття Рембрандта віддзеркалене у творах біблійної тематики, зокрема й у пізніх. У сценах зіткнення добра й зла художник-психолог майстерно передає стан кожного персонажу, показує торжество шляхетності над підступністю, виявляє власну позицію в оцінці зображеного дійства

«Аман благає у Есфір прощення» (Бухарест, Музей образотворчих мистецтв)

Творчими досягненнями Рембрандта скористалися його учні й сучасники

Міхіль Міревельт
«Віллем Янс Блей»

Герард Терборх
«Офіцер, що читає листа»

Франс Хальс
«Бенкет офіцерів»

Франс Хальс
«Рене Декарт»

Ніколас Маас «Портрет дами»

Герард Доу
«Дівчина у вікні»

Ян Верспронк
«Портрет чоловіка»

Франс Хальс «Джаспер Шаде ван Веструм»

Карел Фабріціус
«Вартовий»

Франс Хальс «Автопортрет»

Фактуру живопису Рембрандта запозичили не лише його безпосередні учні, а й вже визнані майстри, зокрема старший від нього на два десятиліття знаменитий майстер портрету Франс Хальс, техніка виконання якого була близькою до техніки Рембрандта

6.2 «МАЛІ ГОЛЛАНДЦІ»

«Малі голландці» – це сучасники Рембрандта, які у творах малого формату відобразили життя й побут співгромадян

Віллем Клас Хеда
«Сніданок з шинкою»

Ян Стен «Бобовий король»

Ян ван Гойєн
«Краєвид з річкою»

Віллем Корнеліс Дейстер
«Юний гітарист»

Пітер де Хох «Жінка, що читає листа»

Габріель Метсю
«Хворе дитя»

У побутовому жанрі передано тепло й задушевність буденності, правдиво відображені інтер'єри домівок звичайних людей. Твори «малих голландців» відзначаються невеликими, «кабінетними» розмірами й старанною викінченістю

Герріт ван Хонтхорст «Чоловік з віолончеллю» 1631 р. (Львів, Картинна галерея)

Майстри побутового жанру передали поетичну красу буденності

У творах «малих голландців» сцени домашнього побуту опоетизовані, а заняття дійових осіб супроводжує загальний ліричний настрій

Ян Вермеєр
«Дівчина з бокалом вина»

Ян Вермеєр
«Жінка з листом»

Габріель Метсю
«Гаптувальниця»

Пітер ван Шлінгеландт
«Вишивальниця»

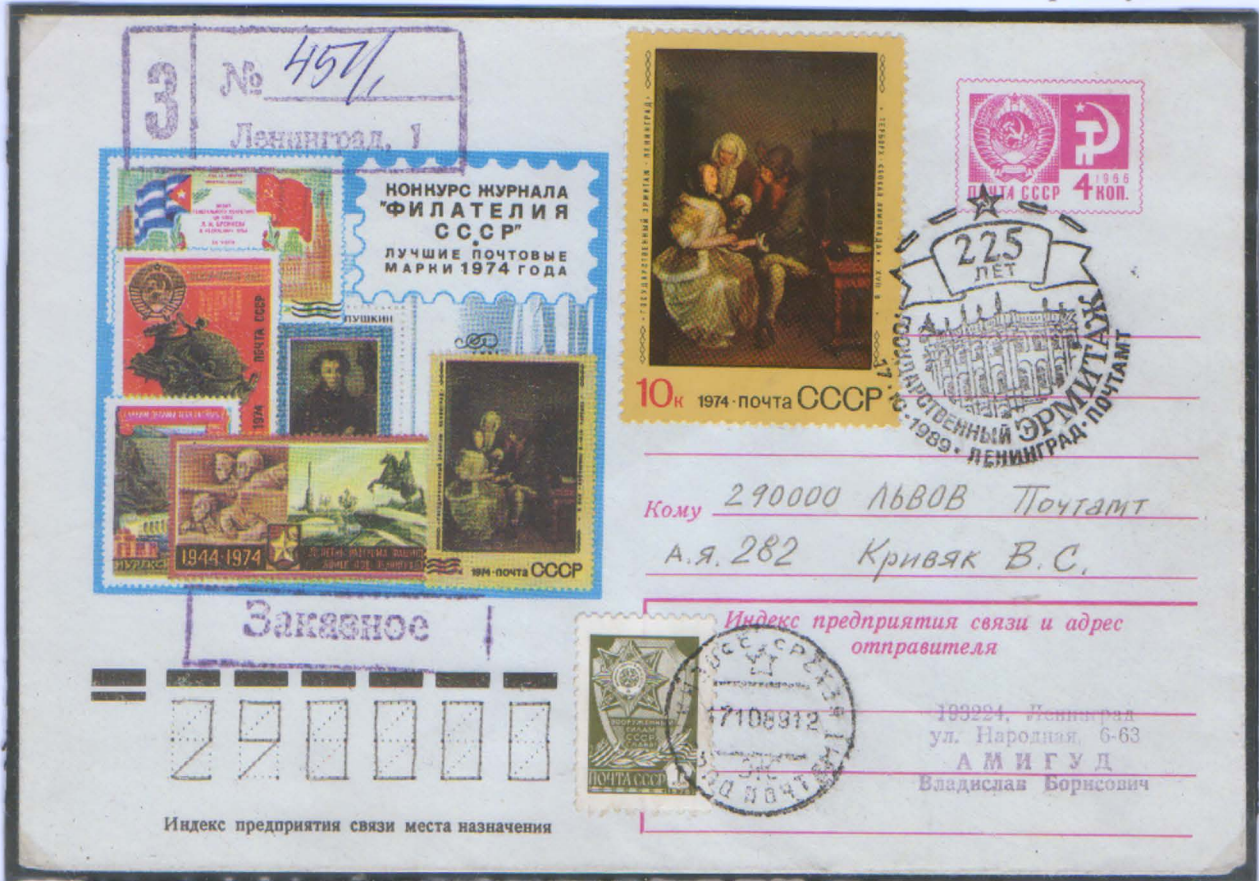
Хендрик Тербрюгген
«Чоловік, що запалює лольку»

Ян Вермеєр
«Мереживниця»

Франс ван Міріс
«Урок музики»

Герард Терборх «Бокал лимонаду», бл. 1665 р., (Санкт-Петербург, Державний Ермітаж)

У портретах акцентована свобода й людська гідність моделі

Ян Стен
«Автопортрет»

Франс Хальс «Рене Декарт»

Франс Хальс
«Хлопчик, що сміється»

Франс Хальс
«Чоловік у чорному»

Дірк Грей
«Ян ван Рібекс»

Соломон Брей
«Дівчина у капелюсі»

Франс Хальс
«Віллем ван Хейтхейзен»

Дірк Грей
«Марія де ля Квеллері»

Найбільшим поптом у голландців XVII ст. користувалися твори портретного жанру. Персонажі цих творів почувують себе у житті радісно й невимушено, вони ніколи не замикаються у собі, завжди відкриті й привітні, ніби звертаються до когось з глядачів

Франс Хальс «Портрет молодого чоловіка з рукавичкою» 1640-ві роки (Ермітаж)

Дбайливо виписані деталі, висока майстерність виконання – характерні риси творів «малих голландців»

Франс Хальс
«Хлопчик, що сміється»

Якоб ван Рейсдал
«Краєвид з річкою»

Франс Хальс
«Хлопчик, що сміється»

Франс Хальс
«Хлопчик, що сміється»

Алберт Кейп
«Сонячний день біля Дордрехту»

Франс Хальс
«Хлопчик, що сміється»

Завдяки добротності виконання й старанній викинченості усі достоїнства творів «малих голландців» найкраще видно при уважному й неквапливому розгляданні їх зблизька

Ян Давидс де Хеєм
«Букет з голубими ліліями»

Віллем ван де Велде Молодший
«Вітрильники на морі»

Герард Терборх
«Жінка, що пише листа»

Ян Вермеєр: - «Лист у відповідь», «Любовний лист», «Жінка з листом» та «Вид Делфту»

7 ФРАНЦУЗЬКИЙ ЖИВОПИС XVII – XVIII СТОЛІТЬ

7.1 ПОРТРЕТНИЙ ЖАНР

Портрет першої половини XVII ст. – простий в аксесуарах

П'єр Міньяр
«Мольєр»

Шарль Лебрєн
«П'єр Корнєль»

Філіп де Шампєнь
«Гонорій II»

Робєр Нантєйл
«Жан Батїст Кольбєр»

Бєрнардін Мімольт
«Чарльз II»

Робєр Нантєйл
«Мадам де Савїньї»

Данїєль Домустьє
«Франсуа Малєрб»

Данїєль Домустьє
«Герцог Суллі»

Сєбастьєн Бурдон «Автопортрєт» (Варшава, Національний музей)

Портрети роботи Жака Калло (бл. 1592 – 1635 р. р.) відзначаються театральністю

«Жак Калло» (гравюра Лудолфа Ворстермана за рисунком Антоніса ван Дейка)

«Портрет жінки»

«Клод Деруа з сином»

«Мандрівний музикант»

Талановитий оповідач, Жак Калло поєднав гротеск з гострими реалістичними спостереженнями. Свою епоху він зобразив без прикрас, без поблажливості, з жорстоким реалізмом, іноді з іронією

«Сліпий і жебрак» та «Жебрак і одноока жінка»

На зламі XVII – XVIII століть портрет набуває пишності, величавості

Гіацинт Ріго
«Маршал Вобан»

Франсуа де Труа
«Луї I»

Адам Франц ван дер Мейлен
«Гойон де Матіньон»

Жан Франсуа де Труа
«Гардуїн Мансар»

Робер Нантейль
«Лувуа»

Гіацинт Ріго
«Антуан I»

Невідомий художник
«Марія де Лоррейн»

Жан Батист Ванлоо
«Луїза Іпполіта»

Ніколя Ляржільє
«Жак I»

Невідомий художник
«Адмірал Торвіль»

Гіацинт Ріго
«Людовік XIV»

Головну увагу художники приділяли позам портретованих, розкішним драпіровкам та аксесуарам, поєднуючи величавість з ефектною театральністю. Передати суспільний статус моделі було у ті часи набагато важливіше, аніж заглибитися у її психологію

Ніколя Ляржільє
«Жак I»

Філіп де Шампень «Кардинал Рішельє»

Жан Батист Сантер
«Жан Расін»

Ідилічність і затишок буржуазного побуту відображені у портретах другої половини XVIII ст.

Невідомий художник
«Гонорій IV»

Жан Етьєн Ліотар
«Шоколадниця»

Жан Етьєн Ліотар
«Міс Лаверньє»

Луї Мішель Ванлоо
«Дені Дідро»

Жан Батист Грьоз
«Граф Строганов»

Жан Батист Ванлоо
«Луїза Іпполіта»

Маріанна Луа
«Гонорій III»

Елізабет Віже Лебрєн
«Автопортрет з донькою»

Задля створення реалістичного портрету замість високопарної мови тицих аксесуарів модель зображують в оточенні реальної обстановки. У цих портретах більше психології та людського тепла

Жан Етьєн Ліотар «Імператриця Марія Терезія» 1763 р. (Львів, Картинна галерея)

7.2 СТИЛЬ РОКОКО

Живописові рококо властиві світський характер сюжету,
галантність і безтурботність персонажів

Франсуа Буше
«Антуан Ватто»

Антуан Ватто «Жиль» Жан Оноре Фрагонар «Лист»

Марианна Луа
«Мари Шарль Грімальді»

Жан Оноре Фрагонар
«Дівчина з листом»

Антуан Ватто «Фінетта»

Антуан Ватто
«Кавалер»

Коли за Людовіка XV придворних охотила жадоба розваг, митці малюють вільних від турбот людей у стані відпочинку

Жан Оноре Фрагонар «Поцілунок крадькома» 1780-і р. р. (КПД відправлено з Ленінграду)

7.3 ЖИВОПИС ПРОСВІТНИЦТВА

Зацікавлення натюрмортом і побутовим жанром споріднює живопис епохи Просвітництва з творами «малих голландців»

Жан Батист Симеон Шарден
«Лист»

Жан Батист Симеон Шарден
«Натюрморт»

Жан Батист Грьоз
«Мертвий птах»

Жан Батист Симеон Шарден
«Автопортрет»

Жан Батист Симеон Шарден
«Праля»

Ніколя Бернар Лепісьє
«Добра мати»

Жан Батист Грьоз
«Дівчинка з песиком»

Жан Батист Грьоз «Гітарист» (фрагм.)

Жан Батист Грьоз
«Дівчинка з голубами»

Жан Батист Грьоз «Гітарист» 1757 р.

Ідеї Просвітництва надихали митців на зображення моделі в оточенні реальної обстановки. Розкоші й зіпсуттю часів короля Людовіка XV протиставляється простота й моральність тихого життя у домашньому колі, гармонійність людини

8 КЛАСИЦИЗМ

Творам художників-класицистів притаманні виразні акценти на громадянських ідеалах, пафос служіння вітчизні

Герої класицистів – яскраві індивідуальності, люди сильних характерів, величних вчинків, високих моральних ідеалів

П'єр Поль Прюдон
«Ш. М. Талейран»

Жак Луї Давид
«Клятва в залі для гри у м'яч»

Жак Луї Давид
«А. Лавуазьє»

Жак Луї Давид
«Прибуття Картьє до Квебеку»

Жак Луї Давид
«Автопортрет»

Жак Луї Давид
«Клятва в залі для гри у м'яч»
(ескіз до однойменної картини)

Жак Луї Давид
«Робесп'єр»

Йоган Шенфельд «Викрадення сабінянок» 1640 р. (КПД відправлено з Ленінграду)

Естетичним ідеалом класицистів була римська античність.
У їхньому живописі ідеального більше, ніж реального

Ніколя Пуссен
«Автопортрет»

Анжеліка Кауфман
«Весталка»

Франсуа Жерар
«Мадам де Сталь»

Франсуа Жерар
«Мадам Рекам'є»

Жан Огюст Домінік Енгр
«Нікколо Паганіні»

Жан Огюст Домінік Енгр «Джерело»

Франсуа Герен
«Жінка, що читає»

Жан Огюст Домінік Енгр: – «Автопортрет» 1804 р. і «Джерело» 1856 р.

9 МИСТЕЦТВО ГОЙЇ

Живописові Гойї властиві гра уяви, експресія кольорів

«Ховельянос»

«Ісабель Кобос де Порсель»

«Маріано Гойя»

«Ховельянос»
(поет, драматург і друг Гойї)

«Автопортрет»

«Августина Арагонська»

«Свята Родина»

Вінсенте Лопес «Гойя»

«Маха оголена»

«Автопортрет» (Единбург, Національна галерея Шотландії)

Талант Гойї проявився одночасно у живописі й графіці

«Мистецтво літати»

«Леандро Фернандес де Моратін»

«Політ»

«Сід Кампеадор пронизує ще одного бика»

«Щасливої дороги»

Вінсенте Лопес «Гойя»

«Любовний лист»

Рисунок з циклу «Капризи» (аркуш № 7)

10 ЄВРОПЕЙСЬКИЙ РОМАНТИЗМ

У прагненні відволіктися від тьмяного повсякдення романтизм заявив про себе збудженим колоритом, динамічною композицією, екзотичними сюжетами

Томас Лоуренс
«Пінкі»

Ежен Делякруа
«Араб на коні»

Теодор Шассеріо
«Танцівниця»

Томас Лоуренс
«Юний Лембтон»

Ежен Делякруа
«Султан Мароко»

«Картина повинна бути святом для очей»
– стверджував Ежен Делякруа, провідний
представник європейського романтизму

Ежен Делякруа
«Автопортрет»

Теодор Шассеріо
«Танець Петри Камари»

Каспар Давид Фрідріх «На вітрильнику» бл. 1819 р. (КПД відправлено з Ленінграду)

Внутрішня напруженість і драматизм надають творам романтиків емоційності

Притаманні живописові романтизму патетичний характер і героїчний запал реалізовані художниками за допомогою експресивного рисунку й контрастів гарячого колориту

Марі Верост
«Гонорій V»

Ежен Делякруа
«Фредерік Шопен»

Ежен Делякруа
«Автопортрет»

Жан Антуан Гро
«Наполеон»

Ежен Делякруа
«Половання на левів у Мароко»

Жан Алу
«Роберт Сурков»

Ежен Делякруа
«Свобода на барикадах»

Мішель Гару
«Адель Дюмонт д'Урвіль»

Ежен Делякруа
«Греція на руїнах Міссолунги»

Ежен Делякруа
«Мароканець, що сідає коня»

Теодор Жеріко
«Офіцер кінних егерів»

Теодор Жеріко
«Мануель Бельграно»

Ежен Делякруа
«Єдиноборство Якова з янголом»

11 ІМПРЕСІОНІЗМ

Тремтливість образу, побаченого лише на мить, прагнули передати імпресіоністи

Огюст Ренуар
«Вид на бухту Молін Хіут»

Клод Моне
«Враження. Схід сонця»

Огюст Ренуар
«Море в Гернсі»

Назва «Імпресіонізм» походить від назви твору «Враження. Схід сонця» (французькою «Impression. Soleil levant»)

Каміль Піссарро
«Селянка у полі»

Каміль Піссарро
«Яна Піссарро»

Огюст Ренуар
«Оголена в сонці»

Клод Моне «Бульвар Капуцинок у Парижі» 1873 р. (Москва, музей ім. Пушкіна)

Під пензлем імпресіоністів усе, що їх оточувало, перетворювалося на гармонію кольорів

Едуар Мане «Мадам Мане на канапі»

Едуар Мане «Мадам Якоб»

Альфред Сіслей «Повінь у Порт Марлі»

Клод Моне «Жінки в саду»

Огюст Ренуар «Жінка біля моря»

Огюст Ренуар «Оголена у пейзажі»

Едуар Мане «Автопортрет з палітрою» 1879 р. (Нью-Йорк, приватна колекція)

Здатність бачити навколо себе світ щасливих людей демонструє живопис
Огюста Ренуара (1841 – 1919 р. р.)

«Автопортрет»
«Танець у Буживалі»

«Танець у селі»

Огюст Ренуар (фото 1911 р.)

«Ложа» (1874 р.)

«На світі достатньо неприємних речей, тож не будемо додавати до них ще» – любив говорити Огюст Ренуар

«Подружжя Бернхейм» 1910 р.

«Габріель з трояндою» 1911 р.

Улюблені персонажі Ренуара – діти й жінки

«Дитя з ложкою»

«Дівчинка з колосками»

«Дівча в капелюсі»

«Коко пише»

«Дівчина з капелюхом»

«Жанна Самарі»

«Юна купальниця»

«Натурниця Марго»

«Білява купальниця»

«Жінки, що купаються» 1915 р.

«Дівчинка з лійкою» 1876 р.